

Een beter imago voor de tbs!

Het tbs-systeem staat onder druk. Door een slecht imago en de steeds luidere maatschappelijke roep om hardere straffen en meer beveiliging lijkt er zand in de radaren van het systeem te komen. Behandelingen duren langer en steeds meer verdachten weigeren op advies van hun advocaten mee te werken aan een psychologisch onderzoek. Het aantal verdachten dat tbs opgelegd krijgt daalt hard. Sinds kort is er een initiatief van een aantal bezorgde deskundigen die met een positief pr-offensief het tij willen keren. Wij spraken met een van de initiatiefnemers van het zogeheten 'Forum tbs': vice-president van het gerechtshof in Arnhem mr. Yvo van Kuijk.

Wat is het forum TBS precies?

Het 'Forum tbs' is een initiatief van een groep mensen die in verschillende hoedanigheid betrokken zijn bij de tbs en die zich zorgen maken over het huidige slechte imago en de gevolgen hiervan voor het systeem.

Wij stellen ons tot doel om op een gestructureerde en positieve manier informatie naar buiten te brengen over tbs. Het systeem staat ernstig onder druk: de tbs-maatregel komt vaak op negatieve manier in de publiciteit en wij reageren vooral op incidenten. We zitten altijd maar in de verdediging en dat willen we nu gaan omdraaien. Door het verhaal over het tbs-systeem ook door andere personen laten vertellen, denk bijvoorbeeld aan ex-tbs-ers, naaste familieleden van daders en slachtoffers, journalisten of filmmakers, hopen we de informatiekloof te overbruggen en willen we vanuit een brede maatschappelijke kring de positieve kanten van het systeem onder de aandacht brengen.

Waarom is het zo belangrijk om het tbs-systeem te verdedigen?

Het doel is niet het in stand houden van het systeem *an sich*, maar wél om er voor te zorgen dat de principes waar het systeem op gebaseerd is overeind blijven. We willen het evenwicht herstellen dat er moet zijn tussen beveiliging, behandeling en de rechtspositie van de tbs-er. Die balans is zoek doordat de laatste jaren de nadruk geheel is komen te liggen bij beveiliging en het behandelaspect is ondergesneeuwd geraakt. Er worden steeds minder verloven aangevraagd, de behandeling duurt steeds langer, tbs wordt steeds minder opgelegd.

Als dit zo blijft dan zal het eindresultaat zijn dat mensen die behandeling nodig hebben omdat ze (deels) ontoerekeningsvatbaar waren ten tijde van het delict gewoon in gevangenissen belanden en onbehandeld na een paar jaar weer naar buiten stappen. En daar is niemand bij gebaat. Cijfers tonen aan dat de recidive na een tbs-behandeling beduidend lager is dan na een gevangenisstraf.

Wij zijn niet voor of tegen tbs, maar wij zijn voor het beginsel dat mensen naast hun beveiliging ook een goede behandeling moeten krijgen. Dat is de enige manier om de samenleving duurzaam veiliger te maken. Alleen straffen werkt niet om herhaling te voorkomen.

In welke richting moeten we de oplossing zoeken?

Het is een feit dat behandelingen steeds langer duren en dat de complexiteit van de problematiek toeneemt. Verloven worden beperkt aangevraagd en verleend. Ook weigeren steeds meer verdachten om mee te werken aan psychologisch onderzoek. Zij kiezen eerder voor langdurige gevangenisstraf dan voor een psychiatrische behandeling van onbepaalde duur.

We kunnen de behandelduur verminderen door eerder te beginnen met op een verantwoorde manier verloven toe te kennen. Waarom is de doorlooptijd bij de ene kliniek hoger dan bij de ander? Daar zouden we longitudinaal onderzoek naar moeten doen. Maar dat gaat jaren duren en die tijd hebben we misschien niet.

Een andere vorm zou kunnen zijn om de behandeling direct te laten plaatsvinden in de gevangenis, maar de huidige ontwikkeling van de penitentiair psychiatrische centra waarbij de behandeling plaatsvindt in een sfeer van beveiliging is niet ideaal. De tbs-behandeling is maatwerk, en als beveiliging voorop komt te staan dan is er weinig oog meer voor het individuele geval en de beste behandeling voor die persoon.

Wat zijn de plannen voor de komende tijd?

We zijn nog maar net gestart en we willen ons nog officieel presenteren aan de pers. Dit doen we waarschijnlijk in april, als we onze beginselverklaring hebben opgesteld. Het forum bestaat nu uit een harde kern van mensen uit de zittende en staande magistratuur, behandelaars en de wetenschap, zoals Jos Poelman, Sanne Verwaaijen en Dick Raes om er een paar te noemen. Daaromheen betrekken we een bredere kring van diverse deskundigen en bevlogen mensen. Na april hopen we naar buiten te komen met verschillende activiteiten gericht op positieve publiciteit: publicaties in kranten en tijdschriften, interviews, debat, etc. Jullie zullen nog van ons horen!

Renske de Zwart
EFP